

Inspektionen för vård och omsorg- avd. öst
ann.bergman@ivo.se

Yttrande avseende orosanmälan Ekgården Dnr: 8.5-33455/2019-2

Dnr SN19/111-515

Socialnämnden i Ekerö kommun lämnar yttrande med anledning av den orosanmälan som den tidigare ansvariga läkarorganisationen, Ekerö vårdcentral, inlämnat till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

IVO begär en redogörelse för hur vårdgivaren/Socialnämnden säkerställer att god och säker hälso- och sjukvård bedrivs utifrån fyra områden.

Yttrande

Socialnämnden i Ekerö kommun har känt till att det funnits ett ökat behov av hälso- och sjukvårdsinsatser på äldreboendet Ekgården. Ökningen bedöms bero på flera orsaker, bl.a:

- Ekgården har fått ett ökat antal korttidsplatser på boendeenheten sedan början av 2019.
- En omfattande ombyggnation av Ekgården pågår.
- Lagen om samverkan vid utskrivning från slutenvården har lett till snabbare utskrivningar från slutenvården. Många patienter som skrivits ut från slutenvården har saknat aktuella ordinationshandlingar och knapphändig information har överrapporterats till ansvarig sjuksköterska som inte heller alltid stämt överens med rapporten som lämnats från slutenvården.

Det ökade antalet korttidspatienter torde även ha påverkat ansvarig läkarorganisation och lett till ökad belastning även för dem. Ansvarig läkare måste träffa de nya patienterna, upprätta ny journal/ skriva in patienter och se till att alla läkemedel ordineras och finns med på aktuell ordinationshandling. Både ansvarig läkarorganisation samt ansvariga sjuksköterskor har under året uttryckt att patienterna som fått beslut om permanent plats på särskilt boende

för äldre och/eller korttidsplats generellt har större medicinska behov än tidigare.

Ansvarig läkarorganisation, Ekerö vårdcentral, lyfte i början av 2019 oron angående antalet ökade korttidsplatser samt att personal uttryckt att arbetsbelastningen och därmed arbetsmiljön inte varit tillfredställande.

Socialnämnden har sett positivt på att ansvarig läkarorganisation tagit upp den oro som de upplever. En god samverkan har Socialnämnden sett som en nödvändighet, inte minst med tanke på lagen om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård som berör både ansvariga sjuksköterskor samt ansvarig läkare.

Ledningen för Ekgården har tillsammans med socialkontoret påbörjat ett arbete med att vidta förbättringsåtgärder utifrån de förhållanden som råder. Vi har haft en bra och öppen dialog med ansvarig läkarorganisation Ekerö vårdcentral om läget på Ekgården. Ansvarig läkarorganisation har vid flera tillfällen fått återkoppling från ledningen på Ekgården avseende de åtgärder som planerats och/eller redan vidtagits.

Socialnämnden ställer sig med hänvisning till detta frågande till varför denna orosanmälan inkommer 2019-09-05, fem dagar efter att Ekerö vårdcentral avslutat sitt uppdrag som ansvarig läkarorganisation för våra tre särskilda boenden i Ekerö kommun.

Varken Socialnämnden eller ledningen på Ekgården har känt till att ansvarig läkarorganisation har upplevt situationen på Ekgården som så pass allvarlig som ansvarig läkare uttrycker i skrivelsen. Inte heller har ledningen på boendet eller Socialnämnden erhållit uppgifter gällande att allvarliga vårdhändelser skett på Ekgården. Ansvariga sjuksköterskor har inte uttryckt sitt missnöje till Socialnämnden och, såvitt nämnden känner till, inte heller till ledningen på Ekgården. Varken avvikelserapporter, synpunkter eller klagomål har inkommit som tyder på allvarliga vårdhändelser.

Socialnämnden ser det som anmärkningsvärt att inte ansvarig läkarorganisation omedelbart vidarebefordrat informationen om allvarliga vårdhändelser till ledningen för Ekgården och/eller Socialnämnden när läkare fick kännedom om detta.

Socialnämnden vill poängtera vikten av ett gott samarbete där allvarliga vårdhändelser/avvikelse omedelbart måste omhändertas och rapporteras till ansvarig ledning på Ekgården. Detta för att snarast kunna avvärja pågående

eventuell vårdskada/brist samt påbörja utredning för att se över vilka åtgärder som behöver vidtas för att inte liknande avvikelse ska ske på nytt.

Nedan förbättringsåtgärder har med anledning av Ekgårdens förändrade förhållanden vidtagits under 2019:

- ❖ Ökad personalstyrka, både sjuksköterskor och omvårdnadspersonal.
- ❖ Ökat antal sjuksköterskor vid rond dagar, till tre från tidigare två stycken.
- ❖ Placering av samtliga korttidspatienter till en och samma avdelning,
- ❖ En och samma omvårdnadsansvarig sjuksköterska ansvarar för samtliga korttidsplatser.
- ❖ Samordningsansvarig sjuksköterska arbetar 100 % bara på Ekgården, istället för som tidigare både på Söderströmsgården och Ekgården.
- ❖ Färre boende på Ekgården då en avdelning stängdes p.g.a. planerad ombyggnation. Boende flyttade till ett annat särskilt boende för äldre, det boendet drivs också av kommunens egen regi.
- ❖ Ökning av arbetsterapeutresurser med befintliga medarbetare.

Ledningen för Ekgården har efter kännedom om skrivelsen/ orosanmälan påbörjat en översyn gällande hur arbetet med avvikelserapportering sker på Ekgården. En enkät har delats ut till all personal (både legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal samt till delegerad personal) avseende vilken kunskap personalen har kring avvikelshantering. Syftet är att säkerställa att alla inom verksamheten har kännedom om ansvaret att omedelbart rapportera avvikande vårdhändelser.

Vårdgivaren Socialnämnden Ekerö kommun lämnar redogörelser avseende nedan fyra områden, 1-4:

1. *Hur vårdgivaren säkerställer att där det bedrivs hälso- och sjukvårdsverksamhet finns den personal och den kompetens som behövs för att god vård ska kunna ges.*

Socialnämnden fastställer årligen en överenskommelse/direktiv med produktionsområde omsorg/ intern produktion (där Ekgårdens äldreboende ingår).

Socialnämnden tar årligen del av Ekgårdens egna upprättade patientsäkerhetsberättelse, utifrån att den ligger som bilaga till vårdgivarens, Socialnämndens, patientsäkerhetsberättelse som upprättas av medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS).

MAS genomför årligen kvalitetsuppföljning avseende hälso- och sjukvården som bedrivs på Ekgården. Senaste uppföljningen genomfördes under kvartal 1, 2019. I kvalitetsuppföljningen ingår redovisning gällande personalbemanning i jämförelse med tidigare år samt personalomsättning under nuvarande år.

Utföraren, intern produktion omsorg Ekgården, identifierar medarbetarnas kompetens och utbildningsbehov för att möjliggöra regelbunden fortbildning och kompetensutveckling så att verksamheten kontinuerligt utvecklas och förbättras.

- Bilaga 1:1 Kvalitetsuppföljning hälso- och sjukvård under kvartal 1, 2019
- Bilaga 1:2 Ekgårdens Ledningssystem- Personal och kompetens inom Hälso- och sjukvård

2. Hur vårdgivaren säkerställer att läkemedelshanteringen fungerar patientsäkert på boendet.

Samtliga enheter som bedriver hälso- och sjukvård på uppdrag av Ekerö kommun ska följa av MAS upprättade riktlinjer gällande läkemedelshantering och delegering av hälso- och sjukvårdsuppgifter.

På respektive boende ska även lokala rutiner kring läkemedelshantering finnas. Lokala arbetsrutiner för läkemedelshanteringen uppgraderas årligen i samband med apoteksgranskning. Apoteksgranskningen syftar till att förbättra läkemedelshanteringen på enheten och därmed patientsäkerheten utifrån flera perspektiv såsom; hantering, kontroll, förvaring, delegering, uppföljning kring verkan/ biverkan av insatt läkemedel, avvikelserapportering och samarbete med ansvarig läkarorganisation.

- Bilaga 2:1 MAS Riktlinjer för läkemedelshantering
- Bilaga 2:2 MAS Riktlinjer för delegering av hälso- och sjukvårdsuppgifter
- Bilaga 2:3 Ekgårdens Lokala rutin för läkemedelshantering (apoteksgranskning nov 2019).
- Bilaga 2:4 Ekgårdens Lokala rutin för delegering

3. Hur vårdgivaren hanterar avvikelser och (klagomål och synpunkter) avseende hälso- och sjukvård i verksamheten.

Ekgården ska följa MAS riktlinjer avseende avvikelser som leder till eller riskerar att leda till tillbud och/eller skada. Ekgården ska även ha en egen lokal rutin avseende hur avvikelshantering tas omhand och åtgärdas, analyseras och återkopplas till både berörd enskild samt till verksamheten. Vid allvarliga

avvikelse som lett till vårdskada eller avvikelse där stor risk för allvarlig vårdskada föreligger, skickas kopia på avvikelserapporten till MAS. Utredning av avvikelserna påbörjas snarast.

Synpunkter och klagomål gällande hälso- och sjukvård som inkommer till vårdgivaren, Socialnämnden, sammanställs av MAS och presenteras i Socialnämndens årliga patientsäkerhetsberättelse.

- Bilaga 3:1 MAS Riktlinjer för avvikelserapportering
- Bilaga 3:2 MAS Flödesschema för lokal avvikelshantering
- Bilaga 3:3 MAS Avvikelserapport gällande Läkemedel
- Bilaga 3:4 MAS Fallolycksjournal
- Bilaga 3:5 Socialkontorets rutin för synpunkts- och klagomålshantering
- Bilaga 3:6 Ekgårdens lokala rutin för avvikelshantering

4. *Hur vårdgivaren utövar egenkontroll, dvs. systematiskt följer upp och utvärderar den egna verksamheten samt kontrollerar att den bedrivs enligt de processer och rutiner som ingår i verksamhetens ledningssystem, avseende hälso- och sjukvårdsverksamhet.*

Vårdgivaren Socialnämnden följer upp och utvärderar verksamheten Ekgården utifrån systematiska regelbundna kvalitetsuppföljningar. Utöver de årliga kvalitetsuppföljningarna sker löpande redovisning till MAS gällande olika egenkontroller som avser hälso- och sjukvårdsverksamheten, bl.a;

- Punktprevalensmätning 1 g/år avseende följsamhet till basala hygienrutiner och korrekt arbetsdräkt
- Månatlig rapport gällande läkemedelsavvikelse (olika typer av läkemedelsavvikelse)
- Månatlig rapportering kring antal trycksår samt grad/kategori 1-4.
- Apoteksgranskning 1 g/år
- Hygienrund vartannat år
- Kvartalsvis infektionsregistrering
- Kontroll/statistik 2 ggr/år avseende kvalitetsregistren Senior alert, Palliativa registret och BPSD.
- Årlig kontroll gällande hur många munhälsobedömningar som genomförts samt hur många personal som erhållit utbildning i munvård.
- Årlig kontroll gällande att boende som är berättigad medicinsk fotvård erhåller detta.

Förutom tillsyn och uppföljningar har socialnämnden via tjänstemannaorganisationen regelbundna (var 6:e vecka) samverkansmöten

med ledningen för Ekgården där chef för äldreheten samt medicinskt ansvarig sjuksköterska deltar. Stående punkter på dagordningen är:

- Genomgång av eventuella synpunkter och klagomål, samt
- Genomgång av inrapporterade avvikelser i Hälso- och sjukvården

Systematiskt patientsäkerhetsarbete sammanfattas i Ekgårdens årliga patientsäkerhetsberättelse där verksamheten analyserar och redovisar årets satsningar och resultat.

Regelbunden och systematisk uppföljning av verksamheten Ekgården sker inom följande områden:

- Bilaga 4:1 Ekgårdens Ledningssystem Egenkontroller
- Bilaga 4:2 Ekgårdens Årshjul

Ekerö 2019-10-24

För Socialnämnden

Kjell Öhrström (M)
Socialnämndens ordförande